B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA SEMESTER V

(2017 Admn. onwards)

BA DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V

CORE - V

ENVIRONMENTAL SCIENCE HUMAN RIGHTS AND SANSKRIT

Credit 4 Contact hours 90

Aim of the Course

It aims to sensitize the young generation on the importance of Nature. To sensitize them with the importance of the protection of the Nature. To make them know the contribution of our forefathers and at large of our country towards the protection of the Natural circumstance prevalent on the Earth. To impart knowledge of the human rights in the modern scenario.

Objectives of the Course

- To create an awareness on the basics of Environmental science and allied subjects.
- To impart general awareness on Nature, Natural resources and their Preservation
- To make the understand the effects of the ruin of the natural resources and How to avoid the ruin
- To make them aware of the nature, our fore fathers and their relation to the nature who they maintained this throughout their life.
- To make them aware of what is human right? what are they? where are they required? etc.
- Module I Introduction, Environment Spatial and Time Scale of
 Environment, Weather and Climate, Habitat, Components of
 Environment, Types of Environment, Human Interference with the
 Environment.
- **Module II** Slokas 1 23 of Vrukshayurveda of Surapala (Ch. 1)
- Module III Slokas 24 34 of Vrukshayurveda of Surapala (Ch. 2)
 Human Rights An Introduction to Human Rights, Meaning,
 Concept and development –History of Human Rights-Different
 Generations of Human Rights-Universality of Human Rights- Basic
 International Human Rights Documents UDHR, ICCPR, ICESCR.Value dimensions of Human Rights
- Module IV Human Rights and United Nations Human Rights co-ordination within UN system- Role of UN secretariat- The Economic and Social Council- The Commission Human Rights-The Security Council and Human rights- The Committee on the Elimination of Racial Discrimination- The Committee on the Elimination of Discrimination

Against Women- the Committee on Economic, Social and Cultural Rights- The Human Rights Committee- Critical Appraisal of UN Human Rights Regime.

Module V - Human Rights National Perspective - Human Rights in Indian
Constitution – Fundamental Rights- The Constitutional Context of
Human Rights-directive Principles of State Policy and Human RightsHuman Rights of Women-children – minorities – Prisoners - Science
Technology and Human Rights- National Human Rights CommissionState Human Rights Commission- Human Rights Awareness in
Education.

Essential Reading

1. Environmental Studies (for Undergraduate classes)

Dr. J.P. Sarma.

University Science Press, New Delhi.

- 2. Vrukshayurveda of Surapala Chapter 1 & 2
- 3. Children And The Human Rights

S.K.Khanna,

Common Wealth Publishers, 1998.

Additional Reading

- 1. Clark.R.S., Marine Pollution, Clanderson Press Oxford (Ref)
- 2. Cunningham, W.P.Cooper, T.H.Gorhani, E & Hepworth, M.T.2001 Environmental Encyclopedia, Jaico Publ. House. Mumbai. 1196p .(Ref)
- 3. Dc A.K.Enviornmental Chemistry, Wiley Eastern Ltd.(Ref)
- 4. Jadhav.H&Bhosale.V.M. 1995. Environmental Protection and Laws. Himalaya Pub. House, Delhi 284p (Ref)
- 5. Mekinney, M.L &Schock.R.M. 1996 Environmental Science Systems & Solutions. Web enhanced edition 639p (Ref)
- 6. Miller T.G. Jr., Environmental Science, Wadsworth Publishing Co. (TB)
- 7. Trivedi R. K. and P.K. Goel, Introduction to air pollution, Techno-Science Publication.
- 8. Wanger K.D., 1998 Environmental Management. W.B. Saunders Co. Philadelphia, USA 499p.
- 9. AmartyaSen, The Idea Justice, New Delhi: Penguin Books, 2009.
- 10. Chatrath, K. J.S., (ed.), Education for Human Rights and Democracy (Shimla: Indian Institute of Advanced Studies, 1998.
- 11. Law Relating to Human Rights, Asia Law House, 2001.
- 12. Shireesh Pal Singh, Human Rights Education in 21st Century, Discovery Publishing House Pvt.Ltd, New Delhi,

- 13. SudhirKapoor, Human Rights in 21stCentury, Mangal Deep Publications, Jaipur, 2001.
- 14. United Nations Development Programme, Human Development Report 2004: Cultural Liberty in Today's Diverse World, New Delhi: Oxford University Press, 2004.

Model Question Paper

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V

CORE - V

ENVIRONMENTAL SCIENCE HUMAN RIGHTS AND SANSKRIT

Time: Three Hours Maximum Marks: 80

Answer the questions either in English or in Sanskrit In writing Sanskrit Devanagari script should be used

In writing Sanskrit Devanagari script should be used		
I. Answer any ten in one or two sentences.	$(10 \times 2 = 20)$	
1. Who wrote the Vrkshayurveda?		
2. How many categories of environment are considered?		
3. What is Edaphic?		
4. What is Microclimate?		
5. Which is World Environment Day?		
6. What is meant by weather?		
7. What is meant by climate?		
8. What is meant by habitat?		
9. Which is National environment Awareness Month?		
10. What is equal to ten sons?		
11. The term ecology was introduced by?		
12. What is meant by pollutant?		
II. Answer any six of the following.	$(6 \times 5 = 30)$	
13. Human rights.		
14. He is the real King. Who?		
15. If he does not have pleasure gardens. Explain.		
16. Who will receive happiness?		
17. Control of air pollution.		
18. Sources of water pollution.		
19. Effect of noise pollution.		
20. Classification of wastes.		
21. Types of pollution.		

(2x15=30)

- 22. Write an essay on Components of Environment.
- 23. Write an essay on Environment disasters and their management.

- 24. Write an essay on auspicious and inauspicious signs of trees planted near the Abode.
- 25. Write an essay on the glorification of trees.

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V CORE – VI

EXAMINATION OF NYAYA CATEGORIES

Credit 4 Contact hours 90

Aim of the Course

To make thorough knowledge on the Nyaya theory of categories through the process of critical examinations.

Objectives of the Course

- 1. To acquire general awareness about the Critical Examination of Categories.
- 2. To impart general awareness about the Examination of Valid knowledge.
- 3. To create general awareness about the sound.

Course Outline

Module I - Critical Examination of Doubt.

Module II - Examination of the means of valid knowledge.
 Examination of the Non-Eternity of sound.
 Examination of the definition of category.

Essential Reading

Nyaya sutras of Goutama with Vatsyayanabhasya - Chapter II

Additional Reading

- 1. Nyaya sutra of Gouthama Eng.translation. Ganganath Jha.
- 2. Tarkabhasa of Kesavamisra
- 3. Nyayasastrapravesika Dr. T. Aryadevi.

Model Question Paper

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V CORE – VI

EXAMINATION OF NYAYA CATEGORIES

Time: Three Hours Maximum Marks: 80 देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।

I. वाक्येन वाक्याभ्यां वा दशानामुत्तरं लिखत ।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. शब्दलक्षणे विप्रतिपत्तिः का २
- २. ऐतिह्यादीनां कुत्रान्तर्भावः ?
- ३. शब्दानित्यत्वस्य कारणनि ?
- ४. शब्दविभागो को ?
- ५. वर्णविकाराःके ?
- ६. व्यक्त्याकृतिजातीनां भेदकारणं किम् ?
- ७. त्रिकालविषयमनुमानम् । कृतः ?
- ८. उपमानं नानुमानम्- कारणं किम् ?
- ९. शब्दोऽनुमानम् न प्रमाणान्तरम्- कस्मात् ?
- १०. ब्राह्मणवाक्यभेदानि कानि ?
- ११. वाक्यं कतिविधम ?
- १२. इन्द्रियैरर्थेश्च व्यपदिश्यन्ते ज्ञानविशेषाः । कथम् ?

II. षण्णाम् खण्डिकया उत्तरं लिखत ।

- १३. ऐतिह्यम्
- १४. शब्दम् ।
- १५. विभक्तिः।
- १६. पदम् ।
- १७. अनुमानम्
- १८. अर्थवादः।
- १९. व्यक्तिः।
- २०. पदार्थलक्षणम् ।
- २१. अर्थापत्तिः ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

- २२. संशयपरीक्षां लिखत ।
- २३. प्रमाणचतुष्ट्यम् स्थापयत।
- २४. प्रत्यक्षपरीक्षां विशदयत ।
- २५. शब्दानित्यतां विशदयत ।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V

Core – VII NYAYAKUSUMANJALI - I

Credit 4 Contact hours 90

Aim of the Course

This course intends to provide a comprehensive knowledge of the proof for the existence of God.

Objectives of the Course

- 1. Understanding the details of all the matters related to God.
- 2. Analyzing the arguments against the existence of God.

Course Outline

Module I - सत्पक्षप्रसरस्सतां------ इतिकारिकायाःद्विविधं व्याख्यानम्।

र्इश्वरनिरूपणस्य प्रसक्तिः।

Module II - कार्यकारणभावः, अदृष्टसिद्धिः।

Module III - शक्तिखण्डनम्, संस्कारस्य भोग्यनिष्ठत्वनिराकरणम् , सांख्यमतखण्डनम्,

चार्वाकस्य शरीरचैतन्यवादनिरासः।

Module IV - क्षणभङ्गवादिनराकरणम्, कारणत्वम्।

Essential Reading

Nyayakusumanjali of Udayanacharya

with the kusumanjalivistara, Prathamastabaka, Kendriya

Sanskrit Vidyapeetha, Thirupathy, 1980

Additional Reading

- 1. Encyclopeadia of Indian Philosophies, Vol. II, MLBD, Delhi.
- 2. Udayana's Philosophy-Dr.K.VisweswaryAmma, Nag Publishers, Delhi.

Model Question Paper

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V Core – VII NYAYAKUSUMANJALI – I

Time: Three Hours Maximum Marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।

I. वाक्येन वाक्याभ्यां वा दशानामुत्तरं लिखत ।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. पाकजादयः के ?
- २. कर्तृधर्माः नियन्तारः। स्पष्टयत ?
- ३. भूतिनिषेधः न कर्तव्यः। कुतः ?
- ४. अपोहवादः कः ? केषां च मतिमदम् ?
- ५. बूद्धेः नित्यत्वस्वीकारपक्षे को दोषः ?
- ६. ईश्वरविषये चतुर्था विप्रतिपत्तिः का ? केषां च सा विप्रतिपत्तिः ?
- ७. विना तेन न तित्सिद्धिः । केन विना कस्य सिद्धिः २
- ८. कुसुमाञ्जलौ कीदृशः परमात्मा निरूप्यते ?
- ९. उपासनं नाम किम् ?
- १०. प्रागभाव एवावधिरिति वक्तुं न शक्यते । कुतः ?।
- ११. न्यायतः परमात्मनिरूपणमनपेक्षं, कुतः ?
- १२. सत्पक्षप्रसरः इत्यस्याशयः कः?

II. षण्णाम् खण्डिकया उत्तरं लिखत ।

- १३. कारणस्यानादित्वमाशङ्क्य परिहरत ।
- १४. परमात्मनिरूपणं किमर्थं कर्तव्यम् ?
- १५. तृणारिणमिणन्यायः ।
- १६. ''विफला विश्ववृत्तिर्नो-----'' इति कारिकां व्याख्यात ।
- १७. प्रागभाव एवावधिरिति वक्तं न शक्यते । कृतः ?
- १८. अन्यथाऽनपगवर्गः स्यात् । कदा ? कुतः ?
- १९. विना तेन न तिसिद्धिः । केन विना कस्य सिद्धिः ?स्पष्टयत ।
- २०. स्वभावो दुरतिक्रमः । विशदयत ?
- २१. तथा च लाक्षारसावसेकादयो व्याख्याताः । प्रकरणं निर्दिश्य विशदयत ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

- २२. कुसुमाञ्जलेः मोक्षहेतुत्वमाशङ्क्य परिहरत।
- २३. सत्पक्षप्रसरः------च्यायप्रसूनाञ्जलिः । अस्य श्लोकस्य द्विविधं व्याख्यानं रचयत।
- २४. संस्कारस्य भोग्यनिष्ठत्वं परिशोधयत ।
- २५. पञ्चिवप्रतिपत्तयः।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V

Core – VIII

CATEGORIES OF THE SYNCRETIC SCHOOL - I

Credit 4 Contact hours 90

Aim of the Course

To understand a general awareness on Vaisesika categories.

Objectives of the Course

To give a general awareness on universe and creation. The awareness of Nyaya-Vaisesika Philosophy helps the students to the interdisciplinary studies.

Course Outline

Module I - Establishment of Vaisesika Categories and its divisions.

Module II - Similarities and dissimilarities of categories.

Module III - Special study on Vaisesikacategories.

Module IV - Concept of Perception in Nyaya-Vaisesika Philosophy.

Essential Reading

Nyayasiddhantamuktavali of Viswanathapanchanana

Pratyakshakhanda and the Dinakari up to the end of Abhavanirnaya, Chowkhamba Sanskrit series, Varanasi.

Additional Reading

Tarkabhasa of Kesavamisra.

Tarkasamgraha of Annambhatta.

MODEL QUESTION PAPER

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V CORE - VIII

CATEGORIES OF THE SYNCRETIC SCHOOL - I

Time: Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. मनसः आत्मत्वे को दोषः?
- २. पारिमाण्डल्यं न कारणम्। कुतः?
- ३. वृक्षादेः शरीरत्व किं प्रमाणम्?
- ४. घ्वंसाभावत्वं किम्?
- ५. पाषाणभस्मिन गन्धवत्वे प्रमाणम् किम् ?
- ६. प्रत्यक्षे महत्वं कारणं नानेकद्रव्यत्वम्। कुतः?
- ७. शरीरत्वं नाम किम्?
- ८. कारणत्वं किम्?
- ९. अन्योन्याभावः कः? विशदयत्।
- १०. सप्तानामपि साधर्म्यं किम्?
- ११. जलत्वजातिः कथं सिद्ध्यति?
- १२. भूतत्वं किम्?

II. षण्णां लघुटिप्पणीः रचयत ।

- १३. समाप्तपुनरात्तत्वं आशङ्य परिहरत।
- १४. आकाशात्मनोः साधर्म्यं लिखत ।
- १५. समवायस्य अस्तित्वं स्थापयत ।
- १६. अन्यथासिद्धिं निरूपयत ।
- १७ निर्विकल्पकप्रत्यक्षं निरूपयत ।
- १८. शरीरस्यात्मत्वे को दोषः ।
- १९. आकाशस्य शब्दाधिकरणत्वं साधयत ?

- २०. कालं निरूपयत ?
- २१. वायोः स्पर्शानुमेयत्वं प्रतिपादयत ?

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत

- २२. ईश्वरानुमानं सिवस्तरं उपपादयत ।
- २३. अभावपदार्थः दिनकरीमाश्रित्य विशदयत ।
- २४. आत्मविषये सांख्यमतं निरस्य नैयायिकमतं स्थापयत ।
- २५. अलौकिकसन्निकर्षामन् सविस्तरं प्रदिपादयत ।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V OPEN COURSE THE BASICS OF INDIAN VASTUVIDYA

Credit 4 Contact hours 90

Aim of the Course

This course aims to impart the students the basics of ancient Vastusastra.

Objectives of the Course

- 1. To make students aware of elementary principles, concepts and technical terms of Vastusastra.
- 2. To understand some terms like silpin. Stapati and Bhoomilaksana.
- 3. To impart knowledge on Brahmasutra, Yama Sutra, Vastupurusa etc.

Course Outline

Module I – Mangalasloka, Sthpatyadi lakshana, Grharambhakarma (Ch.1)

Module II – Bhoomilaksana, Bhoojativibhaga, Bhoo pereeksha (Ch.1)

Module III – Dingnirnaya, Sutravinyasa, Khandanirnaya, Veethividhana, Bhoovistaravidhi, Marmavidhi (Ch.2)

Module IV – Marmadoshaparihara, Pada kalpana, Vastupurusa kalpana (Ch.2)

Essential Reading

Manusyalaya Mahacandrika (Chapter 1 & 2 only)

Ed. With Translation Jyotsyan. K Neelakanthanachary.

S.T.Reddyar Educational And Charitable trust.

S.T.R. Publications. 2005.

Additional Reading

1. Silpibalaprabodhini

Thanneermukkam V.K.Vasu Achary.

Vidyarambham Publishers.

Mullakkal, Alappuzha.2013

2. Tachusastram (Viswakarmavin proktam)

Vazhappilli Krishnan Achary

Santha Bok Stall Guruvayoor. 1994

MODEL QUESTION PAPER

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER V OPEN COURSE THE BASICS OF INDIAN VASTUVIDYA

Time: Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. विलिख्यते मन्दिधयां हिताय। किं कृत्वा किं विलिख्यते?
- २. कारवश्चतुर्थेति। स्पष्टयत।
- ३. तक्षकस्य लक्षणं किम्?
- ४. बाह्यविधयश्च तथा विधेयः। स्पष्टयत।
- ५. भूमेर्लक्षणं किम्?
- ६. ब्रह्मयमसूत्रे परिचाययत।
- ७. स्थपतेर्लक्षणं किम्?
- ८. दारिद्रचफलप्रदा स्यात्। विशदयत।
- ९. वर्धकस्य र्लक्षणं किम्?
- १०. कारुकृत्यं उशन्ति हि। स्पष्टयत।
- ११. मनसानिश्चित्य कारयेत्तस्मात्। स्पष्टयत।
- १२. सूत्रग्राही कः?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णाम्तरं लिखत।

- १३. द्वितलविधिरलं नेष्यते तत्समीपे। विशदयत।
- १४. ससूक्ष्मधीः कारयतात् गृहाणि। स्पष्टयत।
- १५. विस्रा विदिक्स्थापि च। विवृण्त।
- १६. सकलाः सर्वत्र संशोभनाः। विशदयत।
- १७. निकटमपिततो ७ न्यत्रतत् पादभाजाम् । विशदयत ।
- १८. ततः सर्वसारास्ततो ५न्यो। स्पष्टयत।
- १९. खण्डनिर्णयं कथमिति विवृण्त।
- २०. शैवानलाग्रभवसूत्रयुगं रज्जुः। विशदयत।
- २१. वृक्षाणां स्थानं प्रतिपादयत।

III. द्वी उपन्यस्यत । (2 x 15 = 30)

२२. भूजातिविभागः भूपरीक्षाञ्च स्पष्टीकुरुत।

२३. भूविस्तारविधिः भूमर्मविधिश्च विशदयत।

२४. भूपदविभागः तत्र देवतायाः स्थानञ्च विवृणुत।

२५. वास्तुपुरुषोत्पत्तिं तस्यावयवविभागकल्पनाञ्च विशदयत।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA SEMESTER VI

(2017 Admn. onwards)

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA SEMESTER – VI

Core – IX VAISESIKASUTRA-TEXT AND INTERPRETATION

Credit-4 Contact hours-90

Aim of the course

This course aims to impart deep knowledge of the Vaisesika theories to the students. So the study of this text will help the students to understand all Vaisesikatheories.

Objectives

- 1. To enable the students to understand the concept of Mangala Vada, Dharma, Moksa etc.
- 2. To creat a deep awareness in Vaisesika categories.
- 3. To impart an awareness about cause and effect theory.

Module I: Concept of Dharma in Vaisesika Philosophy.

Module II: Definition and divisions aboutdravya, guna and Karma.

Module III: Cause and effect theory in Vaisesika philosophy.

Module IV: Importance of generality in Vaisesika philosophy.

Essential Reading

1. Vaisesikasutropaskara of Sankara Misra. Chapter-1

Additional Reading

- I. Nyayakandali of Sridhara
- 2. PadarthadharmaSamgraha of Prasastapada
- $3.\ Das apadar thas a stra.$
- 4. Vaiseshikasutra English

MODEL QUESTION PAPER

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA SEMESTER – VI

Core – IX

VAISESIKASUTRA-TEXT AND INTERPRETATION

Time : Three Hours	Maximum marks: 80
देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।	
I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।	$(10 \times 2 = 20)$
१. कणादमते धर्मस्वरूपं किम् ?	
२. द्रव्यविभागवाक्ये 'इति' शब्दः किमर्थं प्रयुज्यते ?	
३. गुणस्य कार्यकारणवत्वं केन सूत्रेणोपपादितम् ? विशदयत ।	
४. सदेवोत्पद्यते नासत् । कुतः ?	
५. आम्नायस्य प्रामाण्यम् कथं सिद्ध्यति?	
६. किं प्रसारणमुच्यते ?	
७. ''गुणसमवायिकारणत्वं त्रयाणाम्'' । केषाम् ?	
८. क्वचिदेकस्य कर्मणः अनेककार्यकारित्वम् । कथम् ?	
९. ''अथातो धर्मं व्याख्यास्यामः'' इत्यत्र 'अथ' शब्दस्य कोऽर्थः ?	
१०. गुणविभागवाक्ये चकारेण समुच्चिताः के ?	
११. सर्वद्रव्यवृत्तयः के ?	
१२. द्रव्यगुणयोः साधर्म्यं किम् ?	
II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत।	$(6 \times 5 = 30)$
१३. संयोगविभागानां कर्म समानम् ।	
१४. अनेकद्रव्यत्वेन द्रव्यत्वमुक्तम् ।	
१५. संयोगानां द्रव्यम् ।	
१६. क्रियागुणवत् समवायिकारणमिति द्रव्यलक्षणम् ।	
१७. कार्यविरोधि कर्म ।	
१८. द्वित्वप्रभृतयः संख्याः पृथक्त्वसंयोगविभागाश्च ।	
१९. द्रव्यगुणकर्मभ्योऽर्थान्तरं सत्ता ।	
२०. न द्रव्यं कार्यं कारणं च वधित ।	
२१. भावोऽनुवृत्तेरेव हेतुत्वात् सामान्यमेव ।	

III. द्वी उपन्यस्यत । (2 x 15 = 30)

२२. सत्तायाः स्वरूपं सयुक्तिकं प्रतिपादयत ।

२३. तत्वज्ञानप्राप्तिप्रकारमनुवदत ।

२४. वैशेषिकदिशा कार्यकारणभावं विशदयत ।

२५. गुणस्वरूपं निरूपयत।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CORE – IX THE STUDY OF VAISESIKA CATEGORIES

Credit - 4 Contact Hours: 90

Aim of the course

This course aims to provide a comprehensive knowledge of Vaisesika categories and also the qualities such as cognition, pleasure, pain etc. and categories like action, generality, particularity etc.

Objectives of the course

- To create an awareness on cognition and means of valid knowledge.
- To create an awareness on the concept of action.
- To understand the main theories about generality and particularity.
- To create an awareness on the concept of Inherence in Vaisesika philosophy.
- **Module I** Definition and division of illusion, doubt, false knowledge, dreams etc.
- **Module II** Definition and division of right knowledge, perception, inference etc.
- **Module III** Definition of qualities of the Soul.
- **Module IV** Main divisions of action-sapratyaya karma and apratyaya karma.

Essential Reading:

Prasastapadabhasya

(from Buddhiprakarana up to the end of the text.)

Additional Reading:

Vaisesika Sutropaskara of Sankara Misra Nyayakandal of Sridhara Critical study of Prasastapadabhasya of Dr.s.Peerukkannu.

MODEL QUESTION PAPER

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CORE – IX

THE STUDY OF VAISESIKA CATEGORIES

Time: Three Hours Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

- १ बुद्धेः पर्यायाः के ? कतिविधा च सा ?
- २ अवयवाः कति ? ते च के?
- ३ निदर्शनं कतिविधं? ते च के?
- ४ निर्णयः नाम कः ?
- ५ स्मृति लक्षणं किम्?
- ६ दुखलक्षणं किम्? तत् कथं उत्पद्यते?
- ७ द्वेष लक्षणं किं? तत् कथं उत्पद्यते?
- ८ उत्क्षेपणं नाम किम्?
- ९ आकुञ्जनं नाम किम?
- १० परार्थानुमानं किम्?
- ११ शब्दादीनां कुत्र अन्तर्भावः? कारणं किम्?
- १२ अनध्यवसाय लक्षणं किम्?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत।

- १३ निदर्शनं ।
- १४ अनुसन्धानम्।
- १५ प्रत्याम्नायम्।
- १६ आर्षज्ञानम्।
- १७ सुखम्।
- १८ प्रयत्नम्।
- १९ अपदेशः।
- २० अधर्मः।
- २१ संशयम्।

III. द्वौ उपन्यस्यत। $(2 \times 15 = 30)$

- २७ अविद्यास्वरूपम् सविस्तरम् उपपादयत। २८ गमनकर्मं विशदयत।
- २९ सामान्य लक्षणं भेदं च निरूपयत।
- ३० समवाय स्वरूपम् विशदयत।

BA DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CORE – X

NYAYAKUSUMANJALI - II

CREDIT - 4 CONTACT HOURS: 90

Aim of the Course

Imparting comprehensive knowledge of inferential proofs put forth by Udayanacharya for God's existence

Objectives of the Course

- Thorough knowledge of Udayana's stand on the objections raised by Mimamsaka and Samkhya
- To understand the arguments and counter arguments in respect of God's existence.
- Understanding God as the author of the Veda.
- To develop the dialectical skill.

Course Outline

Module I - परतः प्रामाण्यवादस्थापनम्।

Module II - शब्दस्य नित्यत्वानित्यत्विवचारः, शब्दध्वंसस्य प्रत्यक्षत्वम्।

Module III - वेदस्य नित्यत्वानित्यत्विवचारः, वेदप्रामाण्योपपादनम् ।

Module IV - प्रलयसाधकहेतवः, तन्निराकरणञ्च ।

Essential Reading

Nyayakusumanjali of Udayanacharya **Dvitiya stabaka** (with the **kusumanjali vistara**), Kendriya Sanskrit Vidyapeetha, Thirupathy,1980

Additional Reading

- 1. . Encyclopeadia of Indian Philosophies, Vol. II, MLBD, Delhi
 - 2. Udayana's Philosophy-Dr.K.Visweswary Amma, Nag Publishers, Delhi

MODEL QUESTION PAPER

BA DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CORE – X

NYAYAKUSUMANJALI - II

Time: Three Hours Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिरुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा अष्टानामुत्तरं लिखत।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. उपाधेः लक्षणं किम् ?
- २. संयोगो हि अत्र निषिध्यते । कुत्र ?
- ३. वर्षादिवद्भवोपाधिः----। आशयः कः ?
- ४. अपेतवक्तदोषत्वं नाम किम् ?
- ५ मीमांसकानां ईश्वरविषये विप्रतिपत्तिः का ?
- ६. विद्याहासः उदयनाचार्येण कथं निर्दिष्टाः ?
- ७. जन्मसंस्कारविद्यादे:-----। आदिना किम् निर्दिष्टम् ?
- ८. न विधान्तरसम्भवः । विशदयत ।
- ९. प्रामाण्यं स्वतो ज्ञायेत चेत् को दोषः
- १०. अन्यथा 'इह भूतलौ घटो नास्ती' त्येषा प्रतीतिः प्रत्यक्षा न स्यात्। स्पष्टयत ।
- ११. अनुपभाग्यस्योत्पादवैय्यर्थं प्रमाणिमति चेत् न । कुत इति विशदयत ?
- १२. ईश्वरविषये के के विप्रतिपत्तिं प्रकटयन्ति ?

Ⅱ. षण्णाम् प्रकरणं निर्दिश्य विशदयत ।

- १३. शब्दे तावत् विप्रलिप्सादयो भावा एव दोषाः ।
- १४.निःस्वभात्वमेवमपौरुषेयस्य वेदस्य स्यादिति चेत् आत्मानमुपालभस्व ।
- १५. यदिप झटिति प्रचुरतरसमर्थप्रवृत्यन्यथानुपपत्या स्वतःप्रामाण्यमुच्यते ।
- १६. विवादाध्यासितः शब्दपरध्वंस इन्द्रियग्राह्य ऐन्द्रियकाभावत्वात् घटाभाववत् ।
- १७. प्रतियाग्यधिकरणेन स्वभावत् एवाभास्य मिलितत्वात् ।
- १८. सुषुप्त्यवस्थायां श्वासप्रश्वासप्रयोजनवच्च तदुत्पत्तेः ।
- १९. निःश्शब्दाः पणववीणावेणवः तदेकज्ञानसंसर्गयोग्यत्वे सति तदनुपलम्भेऽभ्यूपलभ्यमानत्वात् ।
- २०. वासनापरिपाकादिति सौगतमतमनुधावति तदानीं कृत्स्नान्येव भागा विमुखानि।
- २१. आचारस्वरूपेण शब्दमूलत्वमनुमीयते ।

III. द्वौ उपन्यस्यत।

- २२. वेदप्रामाण्यं साधयत।
- २३. कुसुमाञ्जलेर्महत्वम् । २४. वेदकर्तृत्वेन ईश्वरं साधयत ।
- २५. उदयनाचार्यस्य कृतयः ।

BA DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CORE – XII

THEORY OF VERBAL KNOWLDGE

Credit - 4 Contact hours: 90

Aim of the Course

To impart comprehensive knowledge of the problems of epistemology in general and the theory of verbal cognition in particular.

Objectives of the Course

- To understand various theories about the Verbal Knowledge.
- To understand the Naiyayika position on the meaning of Prathama.
- To understand the difference between the identical Verbal knowledge

Course Outline

Module I - शाब्दधबोधे सम्बन्धस्य आकांक्षाभास्यत्वम् ,अभेदसम्बन्धः, समानवचनकत्वपरिष्कारः, अभेदान्वयिवचारः।

Module II - विशेषणविभक्त्यर्थविचारः । क्रियाविशेषणानामभेदान्वयाकांक्षास्वरूपम्।

Module III - घटो घट इत्यत्र अभेदान्वयविचारः ।

Module IV - भेदान्वयिवचारः -स्तोकः पाकः, राजा पुरुषः, कर्म गच्छति , मुखं चन्द्रः इत्यादीनां प्रयोगिवचारः।

Essential Reading

Vyutpattivada of Gadadhara Bhattacharya **Prathama Karaka**.

Additional-Reading

- 1. Vyutpattivada (Theory of the analysis of the sentence meaning) Translated by Dr.V.P.Bhatta
- 2. Critical study of Gadadhara's Vyutpattivada(with introduction, English translation and explanatory notes) by V.P.Bhatta

Model Question Paper

BA DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CORE – XII

THEORY OF VERBAL KNOWLEDGE

Time: Three Hours Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिरुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा अष्टानामुत्तरं लिखत।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. 'मुखं चन्द्रः ' इत्यादि रूपकस्थले कथमन्वयबोधः ?
- २. 'घटो न नीलघटः ' इत्यत्र नञा किं बोध्यते ?
- ३. अत एव 'कर्म गच्छति' इति वाक्यस्य निराकांक्षता । विशदयत ।
- ४. 'घटो घटः' इत्यत्र अभेदान्वयबोधो न भवति । कुतः ?
- ५. अभेदसम्बन्धः कथं कुत्र भासते ?
- ६. राजपुरुष इति समासस्थले कीदृशो अन्वयबोधः ?
- ७. सम्पन्नो ब्रीहिरित्यत्र एकत्वस्यार्थः ?
- ८. 'प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दाः प्रमाणानि' इत्यत्र कुतः प्रमाणपदस्य बहूवचनान्तता ?
- ९. आकांक्षास्वरूपं किम् ?
- १०. 'शतं ब्राह्मणाः' इत्यत्र विशेषानुशासनं किम् ?
- ११. केचित्तु धातोरिव घजन्तस्यापि पाकादौ शक्तिरुपेक्षते ?
- १२. 'पितरो देवताः' इत्यत्र देवतापदस्य बहूवचनान्तत्वे उपपत्तिं प्रदर्शयत ।
- II. षण्णां लघ्टिप्पणीः रचयत।

 $(6 \times 5=30)$

- १३.'प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दाः प्रमाणानि'। प्रयोगसामर्थ्यं विशदयत ।
- १४. ''अत एव पशुना यजेत इत्यादौ पशुनिष्ठतादृशैकत्वस्य

विवक्षितत्वादनेकपशुकरणकयागान्नादृष्टसिद्धिः"। प्रकरणं निर्दिश्य स्पष्टयत

- १५. दिध सुन्दरम्', 'इदं दिध' इत्यादौ कथम् अभेदान्वयः प्रसज्येत ?
- १६.'वेदाः प्रमाणम्' प्रयोगसामर्थ्यं विशदयत।
- १७.''अत एव शक्त्यादीनां त्रयाणां तृणारिणमिणन्यायेन हेतुत्वशङ्कानिरासः''। स्पष्टयत।
- १८. 'विंशति बालाः' प्रयोगसामर्थ्यं विशदयत्।
- १९. 'दण्डवान् दण्डवान्' इत्यत्र स्वसमानविभक्तिकत्वादेः सत्वेऽपि कथं नाभेदान्वयबोधः ?
- २०. ''एतेन भेदे नीलादिपदार्थान्वये एकदेशान्वयप्रसङ्ग इति निरस्तम्''। स्पष्टयत।
- २१.आख्यातस्य सार्थकत्विमिति के वदन्ति ? विशदयत ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत।

- २२.विशेषणविभक्तेरर्थः कः?
- २३.अभेदान्वयबोधौपयिकांक्षास्वरूपं विशदयत।
- २४.'नीलस्य घटः' इत्यत्र अबेदान्वयबोधापत्तिं वारयत ।
- २५. 'राजा पुरुषः' इत्यादौ पदार्थोपस्थित्यादि सत्वेन कथं न भेदान्वयबोधः।

BA DEGREE (UGCBCSS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CHOICE BASED CORE – 13

Credit - 3 Instructional Hours: 72

1. INFERENCE

Aim of the Course

To introduce the main principles of inferential knowledge in Nyaya-Vaisesika Philosophy.

Objectives of the Course

- 1. To give a general awareness of the inference.
- 2. To produce knowledge about the invariable concomitance.
- 3. To familiarize the fallacies in Nyaya Vaisesika Philosophy.

Course Outline

Module I – Main causes of inferential knowledge.

Module II – Concideration (paramarsa) as the immediate reason for inference..

Module III - Give an awareness about Purvapaksha Vyapti and the reason for its rejection and

the definition of Siddhantavyapti.

Module IV – Pakshata, Definition and divisions of Hetvabhasa.

Essential Reading

Nyayasiddhantamuktavali of Viswanathapancanana. (Anumanakhanda only)

Additional Reading

- 1. Tarkasangraha of Annambhatta along with Dipika ed.by Y.V.Athalle.
- 2. Tarkabhasa of Kesavamisra ed.by.S.R.lyer.
- 3. Encyclopedia of Indian philosophy-Karl.H.Potter

BA DEGREE (UGCBCSS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER - VI CHOICE BASED CORE - 13

1. INFERENCE

Time: Three Hours Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिरुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा अष्टानामृत्तरं लिखत।

 $(10 \times 2 = 20)$

- 1. अनुमायां ज्ञायमानलिङ्गस्य करणत्वं नास्ति। कुतः?
- 2. पूर्वपक्षव्याप्तिलक्षणे साध्यं कथं बोध्यम्?
- 3. साध्यवदन्यः कथं बोध्यम् ?
- 4. सिद्धान्तव्याप्तिलक्षणे अभावः कथं स्वीकरणीयः?
- 5. अनुमितिविरोधित्वस्य कोऽर्थः?
- 6. यद्विषयकत्वं नाम किम्?
- 7. विरुद्धस्य कुत्र प्रतिबन्धकत्वम्?
- 8. आश्रयासिद्धस्य किं फलम्?
- 9. साध्याप्रसिद्धिः का २
- 10. साधनाप्रसिद्धेः लक्षणं किम्?
- 11. स्वरूपासिद्धस्य फलं किम्?
- 12. व्याप्यो नाम किम्?

II. षण्णां लघुटिप्पणीः रचयत।

 $(6 \times 5=30)$

- 13. पूर्वपक्षव्याप्तिपरित्यागे बीजं किम्?
- 14. सव्यभिचारस्य कुत्र प्रतिबन्धकत्वम्?
- 15. व्यापारत्वं नाम किम्?
- 16. हदो द्रव्यं धूमवत्वात् इत्यत्र दोषः कः?
- 17. अत एव साध्यसन्देहोऽपि न पक्षता कुतः?
- 18. बाधविरुद्धयोः को भेदः?
- 19. अनैकान्तिकत्वं किम्?
- 20. हेत्वाभासशब्दस्य व्युत्पत्तिं लिखत?
- 21. हृदो द्रव्यं धूमवत्वात् इत्यत्र को दोषः ?

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत।

 $(2 \times 15 = 30)$

22. सिद्धान्तव्याप्तिलक्षणं विशदयत।

- 23. हेत्वाभासान् सोदाहरणं प्रतिपादयत।
- 24. पूर्वपक्षव्याप्तिलक्षणे उक्तान् परिष्कारान् निरूपयत।
- 25. अनुमितौ व्याप्तिज्ञानस्य करणत्वं परामर्शस्य व्यापरत्वं च साधयत।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER VI CHOICE BASED CORE – 13

Credit - 3 Instructional Hours: 72

2. BASICS OF INDIAN ARCHITECTURE

Aim of the Course

This course aims to impart the students the basics of ancient Vastusastra.

Objectives of the Course

- 4. To make students aware of elementary principles, concepts and technical terms of Vastusastra.
- 5. To understand some terms like silpin. Stapati and Bhoomilaksana.
- 6. To impart knowledge on Brahmasutra, Yama Sutra, Vastupurusa etc.

Course Outline

Module I – Mangalasloka, Sthpatyadi lakshana, Grharambhakarma (Ch.1)

Module II – Bhoomilaksana, Bhoojativibhaga, Bhoo pereeksha (Ch.1)

Module III – Dingnirnaya, Sutravinyasa, Khandanirnaya, Veethividhana, Bhoovistaravidhi, Marmavidhi (Ch.2)

Module IV — Marmadoshaparihara, Pada kalpana, Vastupurusa kalpana (Ch.2)

Essential Reading

Manusyalaya Mahacandrika (Chapter 1 & 2 only)

Ed. With Translation Jyotsyan. K Neelakanthanachary.

S.T.Reddyar Educational And Charitable trust.

S.T.R. Publications. 2005.

Additional Reading

3. Silpibalaprabodhini

Thanneermukkam V.K.Vasu Achary.

Vidyarambham Publishers.

Mullakkal, Alappuzha.2013

4. Tachusastram (Viswakarmavin proktam)

Vazhappilli Krishnan Achary

Santha Bok Stall Guruvayoor. 1994

MODEL QUESTION PAPER

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER VI

CHOICE BASED CORE – 13 2. BASICS OF INDIAN ARCHITECTURE

Time: Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १. विलिख्यते मन्दिधयां हिताय। किं कृत्वा किं विलिख्यते?
- २. कारवश्चतुर्थेति। स्पष्टयत।
- ३. तक्षकस्य लक्षणं किम्?
- ४. बाह्यविधयश्च तथा विधेयः। स्पष्टयत।
- ५. भूमेर्लक्षणं किम्?
- ६. ब्रह्मयमसूत्रे परिचाययत।
- ७. स्थपतेर्लक्षणं किम?
- ८. दारिद्रचफलप्रदा स्यात्। विशदयत।
- ९. वर्धकस्य र्लक्षणं किम्?
- १०. कारुकृत्यं उशन्ति हि। स्पष्टयत।
- ११. मनसानिश्चित्य कारयेत्तस्मात्। स्पष्टयत।
- १२. सूत्रग्राही कः?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत।

- १३. द्वितलविधिरलं नेष्यते तत्समीपे। विशदयत।
- १४. ससूक्ष्मधीः कारयतात् गृहाणि। स्पष्टयत।
- १५. विस्रा विदिक्स्थापि च। विवृण्त।
- १६. सकलाः सर्वत्र संशोभनाः। विशदयत।
- १७. निकटमपिततो७न्यत्रतत् पादभाजाम्। विशदयत।
- १८. ततः सर्वसारास्ततो अन्यो। स्पष्टयत।
- १९. खण्डनिर्णयं कथमिति विवृणुत।
- २०. शैवानलाग्रभवसूत्रयुगं रज्जुः। विशदयत।
- २१. वृक्षाणां स्थानं प्रतिपादयत।

III. द्वौ उपन्यस्यत । (2 x 15 = 30)

२२. भूजातिविभागः भूपरीक्षाञ्च स्पष्टीकुरुत।

२३. भूविस्तारविधिः भूमर्मविधिश्च विशदयत।

२४. भूपदविभागः तत्र देवतायाः स्थानञ्च विवृणुत।

२५. वास्तुपुरुषोत्पत्तिं तस्यावयवविभागकल्पनाञ्च विशदयत।

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER VI

CHOICE BASED CORE – 13

3. Tarkasara - A Study

Credit - 3 Instructional Hours: 72

Aim of the Course

To introduce a Keralite text on fundamentals of Nyaya Vaisesika system.

Objectives of the Course

- 1. To familiarize the students with the basics of Nyaya Vaisesika through a Keralite work.
- 2. To familiarize the students with a different treatise on Nyaya Vaisesika.
- 3. To impart knowledge on Nyaya Vaisesika without introducing Sutras.

Course Outline

Module I - उपक्रमः, शास्तरप्रयोजनम्, पदार्थाः, लक्षणम्, द्रव्याणि, गुणाः, कर्माणि, सामान्यम्, समवायः, अभावः।

Module II - कार्यकारणभावः, कारणभेदाः, कारणत्विनर्णयः, बुद्धिभेदाः, प्रत्यक्षम्, इन्द्रियार्थसन्निकर्षः, अनुमितिः, अनुमितिभेदाः।

Module III - हेतुभेदाः, पक्षसपक्षविपक्षाः, हेत्वाभासाः, उपमितिः, शाब्दबोधः, शब्दसहकारीणि।

Module IV - बोधरीतिः, प्रमाभ्रमसंशयाः, द्रव्यभेदाः, गुणभेदाः, विशेषपदार्थः, साधर्म्यम्, संकेतविवृतिः, निर्वचनसरिणः।

Essential Reading

तर्कसारः।

अनन्तनारायणशास्त्रिणा संकलितः।

The Mangalodayam Co., Ltd, Trisur. 1916

Additional Reading

1. Tarkasangraha.

Annambhatta.

Chaukhambe Sanskrit Series. Varanasi.

2. Tarkamrta.

Jagadeesa.

Chaukhamba Sanskrit Series. Varanasi

MODEL QUESTION PAPER

B A DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

SEMESTER VI

CHOICE BASED CORE – 13

3. Tarkasara - A Study

Time: Three Hours Maximum Marks: 80

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि। देवनागरिलिपिरुपयोक्तव्या।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

 $(10 \times 2 = 20)$

- १ षट्दर्शनानि कानि?
- २ तर्कशास्त्रमिति संज्ञया व्यपदिश्यते। किम्?
- ३ पदार्थाः कति? के च ते?
- ४ शास्त्रप्रयोजनं किम्?
- ५ विपक्षः।
- ६ लक्षणदूषणानि कानि?
- ७ समवायः।
- ८ द्रव्याणि कति? कानि च तानि?
- ९ साधारणः।
- १० सामान्यम्।
- ११ अनुपसंहारी।
- १२ कर्म।

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत।

- १३ अनुमितिभेदान् विशदयत।
- १४ कारणभेदान् विशदयत।
- १५ हेत्वाभास इत्युच्यते। कः?
- १६ इन्द्रियार्थसन्निकर्षाः कति? विशदयत।
- १७ त्रिधा हेतवः। स्पष्टयत।
- १८ अनन्तनारायणशास्त्रिणोक्तं शाब्दबोधनिरूपणं प्रतिपादयत।
- १९ असिद्धस्त्रिधा। विशदयत।
- २०.उपमितिं तर्कसारदिशा स्पष्टयत।
- २१ शब्दसहकारीणि कानि। विवृणुत।

III. द्वौ उपन्यस्यत । (2 x 15 = 30)

२७ तार्किकाणामभिमता बोधरीतिः सोदाहरणं परिचाययत।

२८ तार्किकाणां निर्वचनपद्धतिं विवृणुत।

२९ तर्कशास्त्रस्य जीवितसर्वस्विमिति वक्तव्यं भवति। किम्? स्पष्टयत।

३० तर्कसारदिशा साधर्म्यकथनं प्रतिपादयत।